

Láska k Bohu přitom lásce k člověku nekonkuruje, ale naopak ji velmi zesiluje. Vždyť *když se milujeme navzájem, Bůh zůstává v nás*. Naše schopnost milovat není koláč, jehož část dáváme Bohu a část lidem. Na jedné ikoně Trojice je Maria, jak v srdci nese malého Ježíška. Shora je vidět ruka Otce. Vše se koupe ve světle, kterým je Duch svatý. V Bohu se koupeme, v něm žijeme, pohybujeme se a jsme, jak vysvětluje svatý Pavel Athéňanům. Ohnivě jazyky lásky jsou s námi – jak také jinak zobrazit lásku než plamenem? Čím víc milujeme Boha, tím víc jsme schopni milovat člověka. Tedy ne koláč, ale otevřený prostor. Nerozumím textu svatého Pavla o tom, že když se muž snaží zalíbit své ženě, má rozdělené srdce. Snad je to právě naopak – vždyť díky lásce žijí snoubenci v přítomnosti andělů a den co den mohou vidět jeden ve druhém okno do nebe. Jeden druhému jsou cestou, která vede k Bohu, svátostí, znamením neviditelného Boha na viditelné Zemi. Tato situace se někdy přirovnává ke kruhu, do jehož středu vede mnoho paprsků. Středem je Bůh, paprsky jsou naše lidské cesty. Čím víc milujeme Boha, tím víc se přibližujeme i k cestám ostatních lidí; čím víc se snažíme přiblížit k lidem, tím blíží jsme Bohu.

Co mohou o Bohu vědět lidé, kteří nikdy nemilovali? Svatý Jan píše: *Kdo nemiluje, Boha nepoznal*. Z jejich slov jsou slyšet jen zvučící zvony a dunící kovy. Tak to Pavel napsal v textu, který je považován za jeho nejkrásnější. Kdybych měl dát astronautům z cizí planety nebo budoucím generacím poselství omezené na jedinou stránku textu, ze vši moudrostí a poznatků vědy bych vybral právě první Korintánům třináct.

Právě proto mystikové, kteří měli vidění nebe, byli tak nezávislí na pozemských věcech. Svůj poklad měli jinde a o pomíjivosti a hodnotách vezdejšího světa věděli své. Možná se vám také stalo, že jste kdysi v pozdně večerním lese někomu cosi důležitého řekli a cosi uslyšeli jako odpověď. A když jste pak běželi přes pláň a kopce domů, věděli jste, že už vám planeta nic víc, nic silnějšího nemůže nabídnout. Ale přesto jste – paradoxně – nemysleli na sebe. A nebyli jste si jisti, zda jste mluvili s člověkem, nebo prostřednictvím člověka s Bohem, zda se pohled do očí nestal oknem z prostoru, hmoty a času a zda jste nenahlédli do míst, která člověk normálně vidí až po smrti. Člověk pak náhle pochopí, že kvůli těmto několika vteřinám stálo za to žít. A všechno bohatství a lákavé nabídky světa se proměnily v nic ve srovnání s perlou, kterou jste objevili.

Marek Orko Vácha – Šestá cesta

Další texty v týdnu

Po: Řím 8,12-17; Lk 13,10-17

Út: Řím 8,18-25; Lk 13,18-21

St: Řím 8,26-30; Lk 13,22-30

Čt: Řím 8,31b-39; Lk 13,31-35

Pá: Ef 2,19-22; Lk 6,12-19

So: Řím 11,1-2a.11-12.25-29; Lk 14,1.7-11

Prameny, odkazy

Daniel J. Harrington – Evangelium podle Matouše – Sacra pagina; Silvano Fausti – Nad evangeliem podle Matouše; Petr Karas – Boží slovo na každý den; Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Mareček – www.biblickedilo.cz; Misál na každý den liturgického roku

30. neděle v mezidobí – cyklus A

26. října 2014

³⁴Když se farizeové doslechli, že Ježíš umlčel saduceje, shromáždili se ³⁵a jeden z nich, znalec Zákona, ho chtěl přivést do úzkých a zeptal se: ³⁶„Mistře, které přikázání je v Zákoně největší?“ ³⁷Odpověděl mu: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“ ³⁸To je největší a první přikázání. ³⁹Druhé je podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“ ⁴⁰Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci.“ (Mt 22,15-21)

Úvod k meditaci

Židé byli povinni zachovávat 613 ustanovení Zákona. V této změti příkazů a pravidel Pán jasně vyzdvihuje to podstatné: lásku k Bohu a k bližnímu. Pokud spočívá na lásce k Bohu a bližnímu *celý Zákon a Proroci*, do jaké míry spočívá na lásce i můj život: moje práce, moje rodina, můj volný čas...?

Výklad biblického textu

Kontext: Ježíšova poslední konfrontace s duchovní elitou židovského národa se týká sporu o největší přikázání. Je to otázka životně důležitá, mimo jiné proto, že odpověď by určila, zda Kristus patří do nějaké „zvláštní“ radikální skupiny, anebo do „tradičního proudu“ židovské zbožnosti. Ježíš však odpovídá zcela v duchu židovské tradice. Jeho odpověď zahrnuje dva příkazy, u kterých nesmíme přehlédnout několik důležitých rysů: 1) pořadí – nejprve je láska k Bohu, pak láska k bližnímu; 2) druhé přikázání je podobné prvnímu – v obou případech se jedná o lásku k někomu; 3) míra této lásky se však liší – Boha je třeba milovat „všemi silami“, bližního jako sebe. ³⁴ **Když se farizeové doslechli, že Ježíš umlčel saduceje, shromáždili se:** Farizeové se na jednu stranu mohli radovat, že Ježíš umlčel saduceje (Mt 22,23n.; titi popírali vzkříšení, na rozdíl od farizeů), na druhou stranu mohli mít další důvod k obavám, protože Mistr opět triumfoval. Nyní tedy zaútočili oni a poslali znalce Zákona (rovněž farizea) se záluďnou otázkou. Nebyla to otázka upřímná, byla to spíš zkouška, past nastražená s nadějí, že bude Ježíš chycen.

³⁶ **Mistře, které přikázání je v Zákoně největší?:** Položená otázka je skutečně záluďná, protože se týká známého sporu, vedeného mezi rabíny. Pro zajímavost si uveďme, že rabín Hillel shrnul Zákon v negativní podobě zlatého pravidla: *co nechceš, aby lidé dělali tobě, nedělej ani ty jim*. Rabín Simlai oproti tomu tvrdil, že 613 Mojžíšových příkazů bylo shrnuto na jedenáct u Davida v žalmu 15, šest u Izaiáše (Iz 33,15-16), tři u Micheáše (Mich 6,8), dva opět u Izaiáše (Iz 56,1) a po jednom u Ámose (Am 5,4) a Habakuka (Hab 2,4). V této souvislosti bývá citován i Leviticus 19,18 („miluj svého bližního jako sebe“). Už tyto neshody poukazují na to, že se snadno mohlo stát, že by se Kristus *netrefil do správné odpovědi*.

Týden
s Božím
slovem

1. čtení:
Ex 22,20-26
2. čtení:
1 Sol 1,5c-10
Evangelium:
Mt 22,34-40

Srovnání:
Mk 12,28-34
Lk 10,25-28
Dt 6,4-5
Lv 19,18
Řím 13,9
Gal 5,14
Jak 2,8
Mt 7,12

³⁷ **Odpověděl mu: „Miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“** Ježíš cituje důvěrně známé *Šema Israel*, které zbožní židé recitovali dvakrát denně. Obsahem *Šema* je milovat Boha celým svým bytím, všemi schopnostmi (Dt 6,5). ³⁹ **Druhé je podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“** Druhé přikázání je podobné prvnímu, protože se opět týká lásky, tentokrát k bližnímu. Láska k Bohu je nerozlučně spjatá s láskou k bližnímu, jsou to dvě spojené nádoby. Toto přikázání však nemluví pouze o lásce k bližnímu, ale (překvapivě!) i o lásce k sobě - ta je měřítkem lásky k druhému. Jak dokážeme mít rádi sebe, stejně tak máme mít rádi ty, kteří jsou nám blízko. Je nám nastaveno velmi jasné zrcadlo pravé lásky, zrcadlo, před kterým není možné utéci: lásku k sobě nemůže nikdo popřít (i když ne vždy je tato láska náležitá).

⁴⁰ **Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci:** „Všechny příkazy jsou splněny náležitým způsobem tehdy, když jsou motivovány láskou k Bohu a (kvůli Bohu) láskou k bližnímu“ (sv. Augustin). Dvojčinné přikázání lásky je zároveň výkladovým klíčem k pochopení *Zákona i Proroků*, takže správně poznamenává svatý Augustin, že i když nerozumíme některým místům Starého zákona, máme se držet lásky, která je jeho obsahem. Tak chápeme i žijeme podstatu toho, čemu ještě svým rozumem plně nerozumíme. Milovat Boha a bližního – vše ostatní je jen komentářem tohoto přikázání

K tématu

Základní křesťanskou zásadou, dokonce vlastní zásadou života křesťanů je láska k Bohu a k bližním. Je láska „nejvyšší z citů“?

Ano, jenže není všechno láska, co tak na první pohled vypadá. To slovo používá obchod, reklama, dokonce i pornografie. Všechno krásné a dobré se dá i zneužít.

Nad lásku není nic dražocennějšího. Když myslím na přátele, na své rodiče, na mladé lidi – o kom mohu říct: ti mě mají rádi, já mám rád je, důvěřuji jim? Anebo: existuje něco většího, než když jsou mladí lidé zamilovaní?

Jaký je rozdíl mezi Boží láskou k lidem a láskou mezi lidmi?

Boží láska snese velikou zátěž, hned tak se nezhroutí. Láska Boží všechno vydrží, kdežto mezilidská láska leckdy ztroskotá o naše meze. Bůh nehledá výhody pro sebe. Boží láska je prosta vedlejších úmyslů a účelovosti. Lidé mají mnohdy někoho rádi jen proto, že je mladý a krásný, chtějí po druhé osobě jen mládí. Láska Boží je oproti tomu čistá a bezpodmínečná. Je silnější a je zdarma daná. Slabostmi a chybami lidí se nedá zmást, naopak: Právě ve slabosti, když Boží lásku nejvíc potřebujeme, tehdy ji obzvlášť pocítíme.

U lidí je tomu často naopak. Slabosti druhého je často přímějí k tomu, aby se odvrátili. Bůh by řekl: Ty máš tolik slabostí, myslím, že mě obzvlášť potřebuješ, a já tě mám obzvlášť rád.

Co je známkou Ježíšovy lásky?

Charakteristickým rysem Ježíšovy lásky je jistě i blízkost k chudým. Ježíš žil velmi prostě, aby měl ke všem blízko. Vzdal se také domova, aby zde byl pro všechny a nestavěl kolem sebe zeď. Ježíš vycházel vstříc cizincům. A nejdůležitější věc: Uměl předávat svou lásku dál. Nehledal domov, kde by se cítil dobře, nýbrž putoval od vesnice k vesnici, od města k

městu. Přicházel tam, kde probíhaly konflikty, kde musel uplatnit svou lásku, aby mohl nastat mír mezi pohany a židy, mezi Římany a Izraelem. Odvažoval se vstupovat do konfliktů a ukázal, že Boží láska musí tyto konflikty vyřešit, musí změnit svět.

Pro toto riskoval svůj život a nakonec jej obětoval na kříži. Ale již předtím jsme mohli vidět jeho sebevydání, v hlubokém přátelství s učedníky, v jeho citlivosti vůči všem trpícím a soucítění s nimi. Taková je podle mne jeho láska, zakouším ji v přijímání, v modlitbě, u svých přátel, ve svém poslání.

Jaké je nejdůležitější pravidlo chování v lidské pospolitosti, kterému nás Ježíš učí?

Nejdůležitější je: Miluj svého bližního – milovat budeš svého bližního – jako sebe sama. Či jak to formuluje pradávny hebrejský text: Budeš milovat svého bližního, neboť on je jako ty. Ví-li, že druhý je ze stejného těsta, že má stejné silné stránky i slabosti jako já, pak tato blízkost dává i sílu mít druhého rád. Cítím-li se od druhého oddělený a myslím si, že on je špatný a já dobrý, že on je slabý a já silný, potom ho rád nemám. Ví-li, že všichni jsme na stejné lodi, pak ve mně tato myšlenka vzbuzuje soucit a lásku.

Ježíš cituje Písmo svaté, náš Starý zákon, když říká: Slabé musíme chránit, provinilým odpouštět. Musíme se učit odstraňovat konflikty, napravovat nepřátelství, zakládat mír.

Takováto aktivní podoba lásky je nejdůležitějším pravidlem chování, které Ježíš dává lidem. Znamená to také nikdy se nespokojit s daným stavem, nikdy neříkat, že my jsme v pořádku a nemusíme už se více snažit.

Kromě toho bychom se neustále měli sami sebe ptát: K čemu jsem povolán, co je můj úkol? Proč mi Bůh dal všechny moje talenty? Proč mi ukazuje svět?

kardinál Carlo Maria Martini, Georg Sporschill – Hovory v Jeruzalémě

Zvláštním znamením, které pojí všechny svaté, je touha po Bohu. Mystiky nespojuje řeholní stav nebo oděv, ale touha. Sváté nespojuje moudrost tohoto světa, ale vášnivost. *Oheň jsem přišel vrhnout na zem, a jak si přeji, aby už vzplanul!* říká Kristus v Lukášově evangeliu. Touhu, žízeň po Bohu prožíváme pod způsobou lásky k člověku, podobně jako autor Písně písní. Izaiáš píše: *Jako se mladý muž žení s pannou, tak se s tebou ožení tvůj stavitel. A ženichovu radost nad nevěstou zakusí nad tebou tvůj Bůh.*

Jsou lidé, kteří pozorují život z pozice novináře, zpravodaje, podobně jako někteří fi lmoví kritici hodnotí film s úzkostnou opatrností, aby se nedali vtáhnout do děje. Jsou to pozorovatelé, kteří sledují práci kamery, výkony herců a kvalitu střihu. Nikdy se nedají dojmout a jsou na to hrdí. Nikdy si nedovolí zamilovat se a nikdy nevyjdou za hradby, které kolem sebe vystavěli. Jiní lidé se dají dějem pohltnout a vědí, že v příběhu života mají důležitou roli. Často cítí bolest nebo pláčou; myslím, že možná právě jich nejvíce se týká první blahoslavenství.

Svatý Pavel se ve svých listech snaží o střizlivou teologii, ale velmi často se jeho próza mění v poezii a z teologie se stává modlitba. Pavel je všechno jiné než novinář, který nezaujatě referuje o Bohu. Mnohem vzácnější cesta je autentickou cestou k Bohu. Horolezecky řečeno je to free solo. Chce člověka celého, chce vše, nebo nic. Chce, abychom milovali *celým svým srdcem, celou svou duší i veškerou svou silou*. Jako při free solu se ani při ní nedá myslet na nic jiného.